

El ministeri manté els vampirs

A l'octubre de 1984, EL TEMPS donava el crit d'alarma sobre el funcionament dels «vampirs».

Sobre els perills que suposava la falta de control dels hemobancs privats. El Centre de Transfusions previst per a finals del 85 ha estat una realitat aquest estiu. Els especialistes deien que acabaria amb el negoci de la venda de sang. Però els vampirs encara treballen.

Remei Blasco

Emes de maig d'enguany es posava en **marxa** el Centro de Transfusiones de la Comunidad Valenciana. Un dels objectius d'aquest pla nacional d'hemoteràpia era eradicar els vampirs, per a acabar així amb el negoci corrupte de la venda de plasma sanguini. Els vampirs, però, continuen punxant marginats socials. La solució passa, encara, per Madrid i el Ministeri de Sanitat ha assegurat als responsables autonòmics que els hemobancs privats seran clausurats molt aviat. «Si em deixaren, estaria tot el dia al vampir». El **Chincheta**, un jove de 21 anys, és ex-donant professional de plasma i no té una altra obsessió que visitar setmanalment els hemobancs privats. Fa aproximadament un any li van dir, a

l'estació de plasmafèresi de **Serrano Camacho**, que no tornàs a punxar-se perquè li havien detectat anticossos de la Síndrome d'Immunodeficiència (SIDA). «Em van tallar la història i no sé perquè; quan anava al vampir tenia peles per passar un bon cap de setmana, ara estic molt penjat i mai no tinc un duro».

El **Chincheta** és un ex-donant involuntari, reconeix que en els hemobancs privats l'exploten, però també sap que és una manera còmoda de guanyar-se dues mil pessetes. Indigents, jonquis i marginats són els clients més assidus dels vampirs, als quals peregrinen per portar a ter-

me una mena d'activitat comercial que els permetrà «viure»: l'intercanvi d'una component del seu organisme, dues bosses de 450 cc de plasma sanguini, per dues mil pessetes i un refresc. Aquestes pessetes no són cap regal dels vampirs, són la retribució a un element que segons José **Montoro**, director del Centro de Transfusiones de la Comunidad Valenciana (CTCV), «no té preu, perquè el substitut de la sang no existeix, les donacions han de ser fruit d'un sentiment cívic i no d'una transacció comercial i lucrativa».

L'Estat espanyol, amb un índex de 22,40 unitats de sang per mil habitants,

Els hemobancs privats, dues bosses de 450 cc, dues mil pessetes.

es troba a la cua d'Europa en donacions, l'índex de les quals és de 40 per mil. Per comunitats autònomes, només Navarra, amb el 53,54 per cent d'unitats, supera la mitjana europea.

La possibilitat de racionalitzar les donacions de sang està, segons els experts, «en el fet que cada comunitat autònoma tinga un únic i suficient banc de sang, que seria l'encarregat d'informar adequadament els ciutadans». A l'Estat espanyol funcionen en l'actualitat tres centres de transfusions, a Navarra, a Granada i al País Valencià.

El Centro de Transfusiones de la Comunidad Valenciana (CTCV) naix d'un projecte conjunt entre la Generalitat, la Diputació i l'Insalud. La tasca del CTCV, en funcionament des del mes de maig d'enguany, és valorada positivament pels hospitals públics, ja que el nombre de donacions s'ha incrementat, en un 45 per cent, de juliol del 86 a juliol del 87, fet que ha permès arribar a la xifra de trenta donants per cada mil habitants. A l'Estat espanyol, sobre el paper, i des de l'any 1985, està prohibida la venda de sang; per tant, tota la disponibilitat d'aquest element clínic està en la donació voluntària.

El Chincheta afirma que ha arribat a punxar quatre vegades en una mateixa setmana.

1984 passà com un mes negre a la història dels hemobancs privats. **Manolo G.** moria als 22 anys d'una hepatitis fulminant, després de fer tres visites setmanals als vampirs de la ciutat. El doctor hematòleg **Serrano Camacho**, propietari d'una estació de plasmafèresi, ens assegura que «no tenia notícia d'aquest cas, però segurament era un jove jonqui i l'hepatitis la va agafar picant-se».

Els amics de **Manolo G.** van insistir molt, en aquell moment, que s'obris una investigació per esbrinar-ne les causes de la mort. La doctora **Amparo Estellés**, del Centre d'investigació de la Fe, hi va col·laborar i tots els indicis de culpabilitat apuntaven cap a les xeringues legitimades dels hemobancs privats, cap a la legalitat amb què treballen els vampirs.

Una amiga de **Manolo G.**, **Gema Berenguer**, publicava un escrit en un diari de València denunciant l'existència dels hemobancs: «El més decisiu és el fet que un dels nostres joves per poder menjar, estant en l'atur, ha venut la seua sang i li l'han pagada amb la mort. Si aquests fets no afecten les consciències ètiques dels nostres responsables sanitaris i socials, haurem de pensar que ens governa un fred pragmatisme tècnic que s'inhibeix davant els problemes reals de la nostra joven-

Si la venda de sang està prohibida, no passa el mateix amb la venda de plasma sanguini, que segons el doctor **Montoro**, «està més consentida que autoritzada, però que encara es manté perquè l'estat és deficitari en plasma». El director del CTCV insisteix que «cal deixar ben clara la diferència entre un banc de sang i una planta de plasmafèresi. La plasmafèresi és l'extracció del plasma de la sang d'un donant, però no de la resta de les components, i que en els hemobancs privats és retribuïda. La donació de sang és, per contra, sempre altruista».

El plasma sanguini del sector privat ha d'anar destinat, necessàriament, a la indústria farmacèutica i no pot ni comercialitzar-se ni vendre's als hospitals. Segons **Ferran Martínez**, ex-director general de la Salut i promotor

del Centre de transfusions, «l'administració autònoma pot prendre dues mesures davant els hemobancs privats: la inspecció i el control que els obligue a millorar les condicions sanitàries, cosa que no acabaria amb la donació de plasma retribuïda, o bé prendre consciència del problema i donar-li una solució global, solució que passa per la política del Centre de Transfusiones. Si la xarxa pública sanitària aconsegueix satisfer les necessitats de sang i d'hemoderivats, els bancs del sector privat deixaran de ser rendibles i hauran de desaparèixer».

Els vampirs maten

Un mes després del reportatge que EL TEMPS publicà sobre la situació de la donació retribuïda, desembre de

tut i enfront d'alternatives coherents de solució».

El final tràgic de Manolo G. ha estat un punt de reflexió per a alguns donants professionals de plasma. Billo, un jove de 19 anys, fa tres mesos que ja no visita els vampirs: «M'he desenganxat perquè em trobava malament, no tinc cap malaltia, però cada vegada estava més prim. Jo només anava els divendres i, quan eixia d'allí, ho cremava tot al bar».

Inspecció i control

Per a tenir una cobertura del cent per cent de plasma sanguini hi ha tres possibilitats: plasma retribuït, plasma importat i plasma altruista. La situació actual de l'Estat espanyol és que el noranta per cent del plasma s'importa dels Estats Units, i el deu per cent restant el proporcionen els hemobancs privats. Però la solució més idònia seria per al doctor Montoro que «els productes que s'extrauen del plasma foren també de donacions altruistes, ja que comercialitzar la sang o el plasma, teixits del cos humà, és un principi poc ètic».

L'Organització Mundial de la Salut (OMS) aconsella que cada país tinga una política d'hemodonació i d'hemo-

teràpia autosuficient, per evitar així el problema de les malalties endèmiques. L'Estat espanyol, seguint les recomanacions de POMS, hauria de quintuplicar les donacions de sang per a autoabastar-se de plasma i evitar la importació. Caldrà esperar, doncs, que els centres en marxa sagnen més i que el projecte de bancs de sang única qualle en altres llocs de l'estat.

A la ciutat de València encara hi ha dos bancs privats de plasma, l'un és propietat del doctor Serrano Camacho i l'altre del doctor Lerma Belenguer. Tots dos funcionen amb un permís del Ministeri de Sanitat i tenen un conveni amb la indústria farmacèutica fraccionadora de plasma. El Ministeri té la possibilitat de tancar els hemobancs, ja que els temes de farmàcia no estan transferits, però de moment encara no ho ha fet; econòmicament no seria rendible. Assegura el director del CTCV, José Montoro, que «tant el conseller de Sanitat, Joaquín Colomer, com ell mateix estan instant el Ministeri perquè acabe d'una vegada i per sempre amb les donacions retribuïdes».

El que sí que és competència de la Conselleria de Sanitat és la inspecció i el control de les plantes de plasmafèresi, activitats que prenen gran impor-

tància si tenim en compte que, segons dades del Ministeri de Sanitat, entre el 20 i el 30 per cent dels donants de sang que cobren per l'extracció tenen anticossos de la SIDA, cosa que els converteix en potencials transmissors de la malaltia.

La importància que té un adequat control bacteriològic en les donacions es concreta en el fet que del plasma s'extrau el «factor 8», usat pels hemofílies; les «gammaglobulines» per a la prevenció del tètanus i altres elements imprescindibles en els tractaments clínics. Els donants professionals de plasma poden punxar una vegada cada tres dies, però la manca d'un registre central de donants fa que no es faça cas de l'interval de descans. El Chincheta afirma que ha arribat a punxar quatre vegades en una mateixa setmana. «Jo anava el dilluns de matí a Lerma, i de vesprada, punxava al banc de Serrano Camacho; després tornava el divendres i el dissabte».

La Conselleria de Sanitat, mentre espera l'ordre del Ministeri per a clausurar els bancs privats de plasmafèresi, té en les seues mans un deure important: assegurar que cap donant professional de plasma no arrisque la seua vida en les xeringues dels vampirs. •

<p>ENCARA NO sou SOCI D'ACCIÓ CULTURAL DEL PAÍS VALENCIÀ?</p>		• M
<p>Butlletí d'inscripció</p> <p>_____ ?n</p>	<p>Domiciliació bancària</p> <p>En/Na.....</p>	
<p>Districte Dostal ...</p> <p>Domicili del treball.....</p> <p>Població _____ Tel. treball _____ S'ha fet soci d'Acció Cultural del País Valencià, amb una quota trimestral de (feu una creu on calga):</p> <p>... mil cinc-cents</p> <p>... tres mil</p> <p>... pessetes (quantitat superior a fixar pel soci)</p>	<p>Província _____ Compte corrent _____ Núm _____</p> <p>Llibreta _____</p> <p>Distingits senyors:</p> <p>Els preegue que atenguen, amb càrrec al meu compte i fins a nova ordre, els rebuts de ptes..... que trimestralment els presentarà Acció Cultural del País Valencià.</p> <p>np..... de 198....</p> <p style="text-align: right;">Firma</p>	
<p>Cl. Moratín, 15-8a. Tel. (96) 351 17 27. 46002-València.</p>		